Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaoston kuuleminen 23.11.2023

Pasi Seppälä
Vanhempi osastoesiupseeri
PLM Kansallisen puolustuksen yksikkö

Sotilaallisen liikkuvuus - taustaa

- Sotilaallisen liikkuvuuden (Military Mobility, MilMob) merkitys ja kehittämistarve on kasvanut merkittävästi turvallisuusympäristön muutoksen ja Suomen Nato-jäsenyyden myötä sekä tulee edelleen kasvamaan mm. syventyvän US-FI DCA puolustusyhteistyön myötä.
- Kehittämistarve todetaan EU:n strategisessa konseptissa sekä pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa. Hallitusohjelma sisältää myös mm. liikenneverkon kehittämistavoitteita, jotka ovat osaltaan sotilaallisen liikkuvuuden kehittämistä tukevia.
- Kehittämistarpeita on arvioitava ennakoivasti osana NDPP-prosessia, operatiivista suunnittelua ja Naton kriisivastejärjestelmän toimeenpanoa.
- Suomi on osallistuu aktiivisesti sotilaallisen liikkuvuuden kehittämiseen Naton lisäksi EU:ssa, EU–Nato-yhteistyössä, Nordefcon puitteissa sekä kahdenvälisesti erityisesti Ruotsin, Norjan Yhdysvaltojen kanssa.
- Suomi on hyödyntänyt ja pyrkii hyödyntämään mahdollisimman kattavasti EU CEF rahoitusmekanismia sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä.

Sotilaallinen liikkuvuus - tavoitteita

- Lainsäädäntö ja harmonisoidut hallinnolliset menettelytavat mahdollistavat sotilasjoukkojen liikkumisen rajojen yli joustavasti ja nopeasti mahdollistaen Naton yhteisen puolustuksen ja puolustusyhteistyön tehokkaan toimeenpanon.
- Logistinen infrastruktuuri ja sen resilienssi mahdollistaa suurtenkin joukkojen nopean ja turvallisen keskittämisen, operatiivisen toimintavapauden ja operoinnin ylläpidon.
- Kokonaismaanpuolustuksen järjestelyt mahdollistavat sotilaallisen huoltovarmuuden myös kansainvälisten joukkojen osalta sekä logististen suorituskykyjen käyttöön saamisen ja liikennejärjestelmän käytön priorisoinnin yhteisen puolustuksen edellyttämällä tavalla.
- Naton ja liittolaismaiden välillä solmitut puolustusyhteistyö ja isäntämaatukisopimukset sekä niiden kansallinen toimeenpano luovat selkeät ja toimivat puitteet kansainväliselle harjoitus- ja operatiiviselle yhteistoiminnalle kaikissa turvallisuustilanteissa. Kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa täysimääräisesti sopimusten toimeenpanon.
- Yhteiskäyttöinen tietojärjestelmä mahdollistaa rajanylittävän toiminnan edellyttämän tiedonvaihdon, tilannekuvan muodostamisen ja lupaprosessit nopeasti ja turvallisesti.
- Kumppanimaiden ja eri hallinnonalojen välinen järjestelmällinen yhteistoiminta ja koordinaatio mahdollistaa toiminnan jatkuvan kehittämisen ja erityistilanteiden ratkaisemisen nopeasti.

Sotilaallisen liikkuvuuden kehittämistarpeiden arviointi

- Puolustusministeriö on arvioinut Nato-jäsenyyden ja Naton yhteisen puolustuksen toimeenpanon edellyttämiä sotilaallisen liikkuvuuden kehittämistarpeita sekä pyytänyt pääesikunnalta sotilaallisen neuvon todetuista ja ennakoitavissa olevista kehittämistarpeista.
- Arvion mukaan kansallista maantie-, rautatie-, satama- ja lentokenttäinfrastruktuuria on kehitettävä siten, että se mahdollistaa liittolaismaiden joukkojen tehokkaan vastaanottamisen, siirtymisen keskittämisalueiden kautta operaatioalueille, sotilaallisen operoinnin, painopisteen muutokset sekä pohjoismaisen alueellisen logistiikkaverkon luomisen ja toiminnan.
- Sotilaallisen liikkuvuuden mahdollistamiseksi liikenneinfrastruktuuria on kehitettävä erityisesti Pohjois-Suomessa.

Puolustusministeriön lausunto

- U-jatkokirjeessä (UJ 35/2023 vp) Valtioneuvosto katsoo, että sotilaallisen liikkuvuuden tarpeet on huomioitava ehdotettua kattavammin TEN-T -verkkoa kehitettäessä ja että TEN-T -verkkoa tulee kehittää mahdollistamaan suurten joukkojen keskittämisen nopeasti mihin päin tahansa Euroopassa, mukaan lukien harvaan asutuille, mutta strategisesti tärkeille Pohjois-Euroopan alueille.
- Em. tarkennukset Suomen kantoihin tukevat hyvin tavoitteita kehittää infrastruktuurin suunnittelua ja toteutusta pitkäjänteisesti sotilasmateriaalin ja -joukkojen lyhytviiveisen ja laajamittaisen liikkuvuuden edistämiseksi.
- Puolustusministeriö on yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa valmistellut esitystä TEN-T kattavan verkon laajentamisesta tukemaan sotilaallisen liikkuvuuden tarpeita Pohjois-Suomen alueella.
- Puolustusministeriö pitää erityisen tärkeänä kirjausta TEN-T verkon kehittämisestä erityisesti myös harvaan asutuilla, mutta strategisesti tärkeillä Pohjois-Euroopan alueilla.
- Suomi-radan oikorataosuuden poistamisella laajennetulta ydinverkolta ei arvioida olevan maanpuolustuksen näkökulmasta merkittävää vaikutusta.
- On huomattava, että sotilaallisen liikkuvuuden mahdollistamiseksi liikenneinfrastruktuuria on kehitettävä kansallisesti ja alueellisesti kokonaisuutena, koska kaikkia sotilaallisen liikkuvuuden tarpeita ei voida täyttää TEN-T ydin- tai kattavalla verkolla.

Valmisteltu esitys on päättynyt – vastaan mielelläni mahdollisiin kysymyksiin!

